

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCE
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimæ-
quartæ Novembris, anni M. DCC. XX XVII.

M. LUDOVICO DE SANTEUL,
Doctore Medico, Præside.

An à Legitimâ Curatione Convalescentia securitas ?

I.

U I Verbo condidit Omnia, Verbo posuit in Omni-
bus moruum Leges, quarum ordo, seu tempera-
tura, moderamenve, Priorum materiæ portionum
constituit mixturam quæ Natura est. Ex eâ surrexit
adjiciendi detrahendique scientia, nempe Medicina;
Et hanc brevè secutæ sunt ad vitæ commoda inventæ
cæteræ Artes. Vix nascente aspectabili Mundo, Creatori placuit
A

sibi met cum Creaturâ sancire commercium. Sed Creator in Operando principium & finem complectitur semper, secus Creatura continuo fingit, ferè nullos intuetur effectus, frustra Causas conatur assequi, ipsique est in cognoscendo, in amando, in agendo finis ultimus, scilicet quem colit, nunc procreans servando Deus. Quicquid igitur ab humanâ procedit industriâ, nunquam censendum est bonum, nisi Naturæ respondeat moribus, Sensuumque nostrorum simplicitati; sic qui verus est Medelæ scopus, cujuscunque rei servatur Conformitas. Medela enim minus consistit in mutando corpore, quàm in prævidendo hominis fato, sustinendâ œconomîâ animali & auscultandâ ægrorum indole: Curatur indè per eam Medicinam quæ invicem est in Ægro, in Medico & in Adstantibus; Piissimum igitur est Medicinæ munus ac ideo difficillimum; Omnigenas postulat animi dotes, quas inter nulla inutilis, præstat quælibet, prætiq; longè majoris est Imaginatio. Primas ista dat cognitiones, ad hanc aliæ conveniunt mentis Facultates & huic munificè prospicit, Qui quotidie invisibilia declarat per ea quæ creata sunt. Pignus avitæ humanitatis, scilicet Observatio, prodit quæ hætenus facta sunt in morbis; Quæ verò in ipsis deinceps facienda sunt, suggerit Spes neporum, videlicet Judicium imaginatione promotum. Quemadmodum etiam suprema Intelligentia Materiem è nihilo duxit, ita cum Deo Humana mens servat & corrigit materiæ motus: indè prius instat Inventio quàm Usus, plurisque æstimanda sunt Consilia quàm Opera; Hæc vim, fastidium, desideria, horrorem & luctum inferunt; Ista Numinis providentiam nunciant & Hominis perspicacitatem, verèque habentur legitima, Si ea exceperint vel perfecta Sanitas, vel Morbus necessarius, aut saltem priore Minor.

I I.

UT valetudini benè consulat Medicus, in Ægro consideret necesse est, Quis iste per Morbum videatur, Qualis antea fuerit, Quis postea futurus sit. Tres isti status tria continent tempora, quorum prius & posterius solis patent Medicis, Præsens verò, quod medium est tempus, vel ministris & adstantibus innotescit. Ex præterito adumbrantur Causæ antecedentes: Ex præsentè liquent Causæ internæ, symptomata, sive propria, sive adscititia, & diversæ quæ afficiuntur partes. Quoad futurum prævidentur Morbi vel celeritas, vel longitudo, Medendi occasiones, Crisium genus & intervalla, Mortis necessitas & hora, alterius Incommodi vel ortus, vel successio, &, quod præcipue

3

intenditur, Sanitas: Quid autem ista sit, aliter Phisicè, aliter Medicè consideranda est. Quæ Phisica audit, est omnium functionum integritas cujuslibet vitii experts; Quæ verò Medica dicitur, simplex est vitæ perennitas, parta sæpè sæpiùs alicujus organi dispendio, cujus opus nunc languet, quandòque cessat, aliàs fit perperam. Utramque sanitatem molitur Medicus, attamen neutrius auctor est. Sapientior ille qui neutri officit unquam. Ut Natura sola suscipit, aut aliquandò suscitât Morbum, ita sola eundem perfectè discutit. Instantibus ideò ultimis motibus, à remedio temperandum. Cessare debet Medicus ubi urgentiora cessant, aut diritùs sæviunt accidentia. Causæ quæ pendent à solidorum affectione non immediatè delentur Medicamentis, sed iis primùm & unicè emendatur fluidorum resistentia, arque dein solida sponte suum recuperant tonum. Hinc permanentibus corporis maciæ, artuum debilitate, imò oriente nonnunquam altero affectu, adest intermedium Tempus quod vocatur Convalescentia, Securitatis plena, ubi Æger sibimet commissus, absque tadio & sine Mortis periculo, ad tertium vergit statum, nempe Sanitatem, Naturæ aut Medici votis conformem.

I I I.

LEGITIMA Curatio eam spondet Convalescentiam. Ab illâ enim Æger quantumvis Morbi & remediorum sollicitatus comamine suorum jurium permanet compos. An ulla sint Humanitatis jura dubitat Insuper; Dicit tamen in corde suo, nihil esse antiquiùs quàm venustatem formæ, membrorum agilitatem, organorum numerum, vitam immunem doloris. Alia etiam, quæ ipsum edocuit Medicus, jactat pretiosa, nempe viscerum temperiem, conformationem, motum, nexum, consensum, & horum omnium consecrariam Mentis & Corporis inter se reciprocationem. Ad hæc servanda jura, natæ sunt quædam vivendi Normæ, quibus salubriter rebus utitur externis; factæ ideò sunt ipsis congeneres medendi Leges quibus dissipantur Morbi; Utraque profunt quandiù Oeconomia animalis vi suâ superat Cibus, Humores & Medicamenta. Sola symptomata contrariis curantur, Eorum nonnulla aliquandò causis efficientibus proximè adhærent, tuncque auxilia eo sunt adhibenda artificio, quo infra naturæ motus agant, ne ii, aut mutantur, aut irritentur, aut minuantur. Sine recidivæ metu ferè semper aliquid relinquendum est in Morbis, si liqueat sponte evacuari posse; In hocce præcepto tota versatur Medica pixis. Quæ in alendo, eadem in medendo observan-

dæ cautiones. Tempore accessionum benè subtrahuntur cibi, ita & prudenter à remedio abstinetur. In Morbis intermittentibus & Chronicis, paulò post purgationem, aliquid, ad motum ventriculi compescendum adhibetur alimonix; illud idem efficit in acutis quod post Catharsim conceditur Narcoticum; Morbi cujuslibet acuti primordium est immodica vigilia, difficilior quando mentitur soporem. Eadem nutritionis, vel suspensæ, vel alicubi vitiatæ effectus, brevi fit causa cujusdam fluidorum corollarii quo insolitè vibrant arteriæ. Ille motus, qui Febris dicitur, crebrius exacerbatur longiusve perseverat, 1º. Pro succorum deviorum diversa copiâ, 2º. Pro ipsorum faciliiori aut difficiliori quotidianâ detractiōe, 3º. Pro visceris malè nutriti cum corde & cerebro viciniâ aut sympathiâ, 4º. Pro illius partis majori vel minori mole; Indè intelligi possunt Sexcenta febrium discrimina, Hinc in ipsis maximè confert urinarum & dejectionum diligens inspectio. Sic lymphæ sanguinisque innotescunt circuitus, fibrarumque Motus tempestivi, utiles & ordinati. Sic perspirationis aliarumque evacuationum perspiciuntur variationes, à quibus pendent Coctionis signa, quâ deficiente gliscunt dolores & pericula. In curandis affectibus acutis, concilianda quantum potis est, Liquidorum æqua distributio. Majora idcirco vasa Venæ-sectione inaniri debent, lymphatica etiam idoneo tempore deplenda sunt Purgantibus. Locorum autem affectorum habeatur potissimum ratio. Natura nullo cogatur impetu, liberata tantùm suas ipsamet efficiat Crises. Has ritè peragi judicetur, statim atque Æger nutrirî incipit & benè se gerit ad omnia quæ sibi offeruntur.

I V.

SECURE Convalescens somno gaudet quem ipse laudat & mirantur adstantes, primùm fugaci, dein crescente sensim, tandem ad horas factò longiori: Pulsus adest flexilis, nondùm intentionis & febriculæ depurgantis expertus. Humescit cutis, mollescitque; obliteratus resurgit Partium textus cellularis; Sese ex majorum vasorum libertate recreat pulmo; Expeditiora fiunt ventriculus & intestina; Accedunt alimonix appetitus, ejusdem apponendæ occasio & opportunitas; Mox quæque fit pæ quantitatem & velocitatem sensilioris secretio, imperfecta, donec solitum recuperaverit processum; Denique summum est properantis restaurationis indicium, scilicet identidem renascens Veneris stimulus. Prompta minus nec adeò felix convalescentia in Morbis Chronicis quàm in Acutis; illi organa mobilia vix in consensum trahunt, circum-

scriptas tantum obsident partes, inde raro solvuntur Criticè, nisi
 ipsis supervenerit febris, cujus motu humor peccans sub secretio-
 num larvâ dissilatur, secus idem in loca impervia nunc diffunditur,
 quandoque colligitur, aliàs congeritur, & inde varia fiunt Decu-
 bitus, Abscessus, Tumores, Concretiones. Morbi Chronici alii à
 pravâ Conformatione, alii ex perverso Vivendi genere; sunt quos
 procreant nonnulla animi Pathemata; suos pariunt hæc vel illa
 Exercitia; suos etiam certæ Tempestates; alios accersit Contagium;
 alii excipiunt Venena; quidam à Sexûs pendent discrimine; qui-
 dam sunt Acutorum morborum fætura ineluctabiles; aliqui sunt
 malæ Curationis flagella, eò tristiora, quod mortem aliquoties in-
 ferant, aut animum & corpus impediunt doloribus, mœrore,
 convulsione, artuum impotentia: Stibium v. g. oculis vel ve-
 hementius assumptum infligit morbos, qualia sunt Paralysis, Epi-
 lepsia, Tenesmus, Vomitus, Sputatio Sanguinis, Febris hæctica,
 ani Fistula, Stranguria. Ex Catharsi, sæpè sæpius sub lethali specie
 torminum ventris & diarrhææ, Phtisis ad intestina convertitur. Post
 præcocem Kinæ Kinæ usum in febre intermittente, Plures ex inopi-
 nâ pereunt Apoplexiâ; Ex eodem cortice Purulentæ fiunt, quæ sim-
 plices erant, pulmonum inflammationes, Nec rara grassatur Cache-
 xia. Præceps nimium crebræ aut inutilis Chalibeatorum admo-
 tio sæpè movet Asthmata sicca, Hydropes, Icteros; Opium citius &
 frequentius vel ore sumptum, vel injectum ad uteri quasunque
 inflammationes, in hæcce parte gignit Ulcera insanabilia. Sanguinis
 missio ex hac venâ potius quàm illâ, plures parit Abscessus tum
 internos, tum externos; Repetita Saphenæ sectio perennes exci-
 tat Convulsiones, nunc hystericas, nunc hypochondriacas, atroces
 nonnunquam & siccas ciet Hæmorroides atque tædiosa pedum
 Oedemata; hodiè eadem Sanguinis missio nimium decantata Deli-
 rium auget, Spura retinet, aut cruenta reddit, Suffocationem pro-
 vocat, istaque damna tardius reparat velox venarum brachialium
 apertura. Hæc omnia, quæ apud ægros observantur, eam arguunt
 curandi methodum, quâ fibrarum pæsumdatur elater, liquidorum
 mutantur directiones, & in utrisque turbatur conspiratio; Sed evin-
 cunt etiam Convalescentiæ securitatem pendere ab eâ remedium
 administratione, quâ Intemperatus servatur viscerum consensus.

V.

QUI verè Medicus est facilè discernit Curarum delicta à mor-
 borum horroribus. In his suppetit Naturæ quantum visus lacef-
 sitæ genius, serpit in illis Veneni tanquàm propinati indoles. Ubi

A iij

eam emendare satagitur primarius necessariò negligitur affectus ; donec redierit genuina œconomia animalis oscillatio. Nimiùm calamitosos aberrantis Medicinæ lapsus crebrius produnt opera Chirurgica aut mala , aut intempestiva , perversus Purgantium , Sudoriferorum , Cardiacorum , Causticorum usus , in morbis falsò Veneri datis Frictionum vel Suffumigationum iniquitas. Non semper affectanda perfecta sanitas. Sunt agritudines quibus est indulgendum ; Sunt aliæ quas oportet futuras expectare , surgentes fovere , promovere tardas , imò absentes æmulari. Talia sunt in lethargo , peripneumoniâ , pleuritide , Abcessus & Dolores aurium , Parotides ; in ophtalmiâ , surditate & quibuscumque capitis affectibus , Alvi profluvium ; in diuturniori dysenteria , Ructus acidus , Vomitus ; in doloribus capitis ex frigore & vento ortis , Gravedines , Sternutationes , Muci narium ; in maniâ & melancholiâ , Varices , Hæmorrhoides , tibiæ Ulcera ; in morbo comitiali Febris quartana ; in catharro Tertiana diù protrahenda , in tussi siccâ , Dolor in coxam , aut in crura , aut in testem irruens ; in aliis pulmonum vitiis , quæcunque Cutanea labe & Arthritis , cui parciore raròque lacteus imò nonnunquam vegetus & vix assueto dispar sufficit cibis. Post febrem ardentem perfectè judicatam , Dolor pedum permanens ; in hepatis tumore à veteri quartanâ reliquo , Febris ingruens continua cum Sudoribus , aut Dysenteria Fluxusve sanguinis deorsum exeuntis ; in leipiriâ , Cholera superveniens ; in infantum tineâ , quæ repulsa Scrophulas parit incurabiles , Pediculorum ortus. Horumce utilium morborum supplementa sunt quæ finxit Medicina , nempe Sinapismi , Vesicantia , Cauteria , Fonticuli , Sternutatoria , Frictus , Balneum , Scarificationes , Hirudines. Ars nostra nequicquam tentat nisi ster superior partium harmonia. Ea ergò proponantur ,

MEDICINÆ PRACTICÆ LEGES.

1^a. In omni Curatione præcaveantur organorum deliquia , facili-
tenter metastases , avertantur decubitus , ideòque inquiratur quæ-
nam sit pas affecta , an eadem , vel primariò laboret , vel symp-
thicè , an humores præpediti , aut disjiciantur hñc indè , aut reti-
neantur diutius , aut nullibi sistant.

2^a. Conjiciantur sagaciter genus & tempus solutionis , hisque
intellectis , videatur ex primis naturæ laborantis motibus quâ viâ sit
inchoandum , quo casu proindè satis sit dieta , quandò , quibus ,
quoties & ubi vel vena secanda sit , vel adhibenda purgatio , &
quænam , an superna , an inferna , nùm initio aut fine morbi , nùm
antè aut per accessiones.

3^a. Anceps nunquàm suadeatur remedium. Dubitari potest an ea quæ præscribuntur profutura sint, sed non nocitura certò debent cognosci.

4^a. Minimè assentiatur Ægro refraganti consiliis quæ ratio, experientia & conscientia suggerunt, quippè Medicina nata est vulgi præjudiciorum hostis.

5^a. Credatur potissimùm venæ sectioni. Cæteris Medicamentis longè efficacius integritatem conciliat humoribus, tonum restituit solidis, cruciatus mitigat, refarcit aliquandò vires perditas, & præsertim, vel morantes excitat, vel suppressas renovat evacuationes.

6^a. Eligatur venarum locus; aliter sanguinis missio vi suâ defraudatur; Nam ut humores in primis viis peccantes educi nequeunt indiscriminatim, aut per vomitum, aut per secessum, ita vitiosus nequit elici sanguis hæc vel illà venà. Quælibet secta quemlibet fundit sanguinem, sed non eum mittit qui hæc vel illuc regurgitat.

7^a. Habeatur ratio viscerum abdominis, pectoris & cerebri, ut vena determinetur secunda, ideò etiam perpendantur Ægri remperies, habitus, cutis color, scabrities, squallor, partis affectus, morbi causa, & ejusdem fugacia quædam accidentia, qualia sunt venris intumescencia, compressio, renixus, dextri sinistrive, vel pungens, vel gravans, hypocondrii tensio, hæmorroidum aut menstruorum fluxus, hæmorrhagia narium major vel minor, quidam capitis dolores vel antici vel postici, vertigines, inflammatio oculorum, caligo, lacrymæ spontaneæ, linguæ albedo potissimùm ad radicem, aut ejusdem in centro siccitas, asperitas, rubedo, nigror.

8^a. Non habeatur corpus ut dolium, cerebrum ut alembice, cor ut anthlia, pulmo ut flabellum, ventriculus ut marsupium, abdomen ut sentina, arteria & vena ut syphus, glandula ut filtrum, ex istius modi similitudinibus plerique oriuntur venæ sectionis & purgationis errores.

9^a. Sola plerùmque, crebra saltem & prior, præscribatur brachii venarum sectio, quandò turget sanguis aut lymphæ & adest omnium æqualis viscerum pressio, quandòve eadem peculiariter infestat pulmones.

10^a. Exuberans intrâ majora vasa sanguis sat primum detrahatur, secus nulla fit singularis & commoda aut derivatio, aut revulsio.

11^a. Remediorum quæ ditiorebus, aut diuturnioribus morborum symptomatis specificè medentur, minor dosis anteponatur majori, atque ad tempus augeatur quâ proportionè affectus mitescunt.

12^a. Quorumcumque auxiliorum indole, quantitate, numero, nec debilitetur, nec convellatur Æger, sentiat intimè quid ipsi prosint, quid ipse sibi valeat, aut si delitio capiatur, illud idem adstantibus significet naturali gestu decentique suâ in lecto figurâ.

13^a. Adunante Medico conspirent invicem Dieta, Pharmacia & Chirurgia; Nulla vis extranea superet animale robur; sic redit à morbo perfecta sanitas, aut qui-eum alter sequitur affectus, vel necessarius est, vel priore minor.

Ergo à Legitimâ Curatione Convalescentiæ securitas.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Ludovicus-Jacobus Piereau.</i>	<i>M. Gabriel Antonius Jacques.</i>	<i>M. Petrus Afforty.</i>
<i>M. Joannes Isoard.</i>	<i>M. Claudius de la Vigne de Frecheville Medicus Regis & Domus Reginæ ordinarius.</i>	<i>M. Claudius - Antonius Renard.</i>
<i>M. Bartholomæus Murry.</i>	<i>M. Joannes Damianus Chevalier.</i>	<i>M. Franciscus Bailly.</i>

Proponebat Parisiis, GEDEON DE RABOURS,
Genevensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1737.
à sextâ ad meridiem,